

"Forvitringens kjærlighet til det som lever": novelle av Berit Ellingsen

Bjarne Benjaminsen

Berit Ellingsen er frilans-journalist, med forskningsnytt og romfartssaker som spesialfelt. Av de sparsomme biografiske opplysningene om henne kan vi i alle fall røpe at Ellingsen har en særlig draging mot Arktis, og drar til Svalbard så ofte hun kan. Til Nye NOVA sier hun ellers at det ofte kjennes ut som «at jeg og mine kolleger som jobber i rombransjen, lever i en science fiction-framtid som resten av verden bare ikke har rukket å ta oss igjen på.»

Ellingsens skriver på engelsk, fordi, som hun har uttalt i intervjuer, engelsk har ordforråd, uttrykk, termer og muligheter hun ikke finner på norsk. I tillegg kommer det uomtvistelige faktum at norskspråklig litteratur utover konvensjonelle sjangre har små sjanser til å oppnå utgivelse. Det hører med til historien at Ellingsen har fått ros for sin stilsikre håndtering av det engelske språket.

Hun har tre romaner bak seg, *The Empty City* (2011), *Not Dark Yet* (2015) og *Now We Can See the Moon* (2018), samt to novellesamlinger, *Beneath the Liquid Skin* og *Vessel & Solsvart*. I tillegg har hun publisert noveller i ulike magasiner. Det er neppe å ta hardt i å regne Berit Ellingsen som en av Norges fremste forfattere innen fabulerende litteratur!

Nye Nova har fått lov til å gjendikte en av hennes tekster fra samlingen *Beneath the Liquid Skin*, og vi håper leserne vil være enige i at vi her står overfor en vakker fortelling, like poetisk som urovekkende. Novellen har tidligere også blitt publisert i en amerikansk novelleantologi, kalt *Unstuck #2*. Ellingsen foreslår å plassere den under rubrikken *Weird Fantasy*, en sci-fi-undersjanger som ikke minst den amerikanske forfatteren og kritikeren *Jeff Van der Meer* assosieres med.

Les mer om Berit Ellingsen på hjemmesiden hennes: beritellingsen.com

Jørn A. Jensen

Forvitringens kjærlighet til det som lever

De knuste vinduene, malingblemmene og muggens hvisking dro Elskeren til bygningen i det oversvømte området. Uoppmerksomhet og uflaks dro ham videre bort til spikeren, som stakk ut fra veggen som en forbannelse. Kraften i blodet hans dro soppsporene på det skarpe metallet inn i

kroppen. Der ble de til opphav og forgjengere.

Da Elskeren våknet i sin toromsleilighet over den lille restauranten på hjørnet neste morgen, kikket et drøyt dusin tynne sopper ut av sårsprekken i låret hans. Fruktlegemene var lange og gjennomskinnelig hvite, som fingrene til et spøkelse, hver av dem forsynt med en liten, elfenbensfarget hette på toppen. Soppene ga fra seg eimen av ozon og umulige, forbudte tanker.

Kokken hadde blitt tiltrukket av Elskerens lette smil og roen i øynene hans, og de to mennene hadde eksistert i hverandres baner en stund nå. Da Kokken så de bleke soppfingrene i Elskerens lår, ble kjærligheten til Elskeren født på nytt, og det ikke et øyeblikk for sent.

«Stol aldri på maten til en mager kokk,» pleide Elskeren å si som spøk. Men i det siste hadde han bare sagt: «Du begynner å bli tynn.»

«Visste du at sopp verken er planter eller dyr?» spurte Kokken Elskeren. «De er så lite beslektet med dyr og planter at det nesten er som om de skulle være utenomjordiske, og fremmede på sin egen planet.»

«Det visste jeg ikke,» sa Elskeren, «men jeg kan merke det.» Han hadde allerede blitt en anelse annerledes, en tanke fjernere. Huden hans luktet elektrisitet og gnistregn.

«Skal jeg hente en lege som kan behandle såret ditt,» sa Kokken. For består ikke kjærlighet også av å gjøre ting for sin elskede?

«Det er ikke nødvendig,» sa Elskeren. «Jeg klarer meg.» Et glimt av nytt begjær i Kokkens øyne hadde ikke unnsloppet Elskeren, som gjerne ville beholde det mer enn noe annet. For ligger det ikke også i kjærlighetens natur å sette alt du har på spill?

I stedet for å tilkalle legen dro Kokken til båtmarkedet for å finne ut hvilken type sopp som vokste på Elskeren. Kokken mente de små, værbitte kvinnene som solgte sopp og grønnsaker og blomster og frukt fra bunnen av de slanke kanoene, hadde bedre kunnskap om hva som var spiselig enn noen bok eller internettside.

Luften i markedsområdet var stinn av blomsterduft, tobakksrøyk, frityrolje og menneskesvette. Ropene fra kremmerkvinne skar gjennom den fuktige luften, men Kokken fant ingen sopp som liknet Elskerens, og måtte vende tomhendt tilbake til sengen og de to rommene deres.

Takviften førte den fuktige luften i sakte sirkler over Elskeren, som lå og hvilte på sengen. Regndråper lekket ned fra taket og sang de våte sangene sine i skåler og bøtter på gulvet. Når Kokken og Elskeren ville sove, måtte de navigere varsomt i havet av beholdere. Etter at monsunesongen nektet å gi seg, fortsatte det å regne, og bare et fåtall turister kom til deres kant av landet.

Med øyne som lystet av nysgjerrighet, men også av kjærlighet, klatret Kokken stille opp i sengen. Han skar av to av de florlette stilkene i Elskerens kjøtt med en bred, krumbladet kniv beregnet for å hugge hodene av sopp. Deretter forlot han sengen og det fuktige sengetøyet, listet seg inn i det høye og smale kjøkkenet, skylte de blekhvite stilkene i lunkent vann fra springen, puttet dem i munnen og

tygget. Noe i de spøkelsesaktige soppfingrene minnet Kokken om hvordan forfall får alle barrierer og dører til å forvitne, slik kjærligheten også gjør det, men det ga ham ingen smerte eller anger.

Neste morgen hadde nye fruktlegemer erstattet dem som Kokken tok. De vaiet i luften som sjøanemoner i sakte strømminger i vann. Kokken tok frem det halvmåneformede knivbladet igjen, lente seg over de klebrige flakene og klippet av halvparten av soppstilkene. Restene av gjenferdsfingrene vred og rykket på seg, og fylte luften med blå duft.

I restauranten han hadde i første etasje, freste kokken soppen i en liten stekepanne og blandet den med grillt blekksprut og vårløk, ristet rød chili, tykk mørk soyasaus og ørlite bitter tamarind. Vannselgeren som falbød de flytende varene sine på gaten utenfor, kom inn og snuste inn luften som en sulten hund.

«Hva har du der?» sa Vannselgeren.

«Prøv det,» sa Kokken og skjøv den dampende maten oppå et ferskt lotusblad som lå på en sprukket porselensplate med falmet gulldekor langs kanten, og rakte deretter Vannselgeren en gaffel.

«Tusen takk,» sa Vannselgeren, mens han tygget høylytt mot Kokken. «Jeg har ikke fått meg noe frokost. Vi har ikke råd til det, nå som turistene er borte og forretningen halter.»

«Ja, været har vært underlig,» sa Kokken. Været hadde ikke vært så fuktig og varmt de første årene han var sammen med Elskeren.

«Dette er deilig,» sa Vannselgeren, «har du hvite trøfler i?»

«Vet du hvordan trøfler smaker?» sa Kokken.

«For noen år siden dro min kone og jeg til Paris,» sa Vannselgeren. «Hun hadde alltid hatt lyst til å reise til Paris, den mest romantiske byen på jorden. Vi spiste i en ekte pariserrestaurant for å se hva det dreide seg om: villsvin, hvite trøfler, rødvin og alt mulig. Det var bra, men ikke så bra. Men dette,» sa Vannselgeren og viftet hånden mot tallerkenen, «er annerledes, det minner meg om noe fint som jeg alltid har visst om, men glemt for lenge siden. Hva er det?»

«Min nye oppskrift,» sa Kokken og satte opp et kjapt og underlig smil, likt spøkelseslysene som blusser opp i rismarkene om natten.

Retten ble umiddelbart en suksess, og alle ville vite hva ingrediensene var, men Kokken sa bare: «Den er laget med kjærlighet,» og tenkte på Elskeren sin. Ryktene spredte seg som krypende slimsopp, og snart var restauranten full hele tiden, til tross for fraværet av turister i byen. Lokalbefolkningen brukte sine sårt opptjente midler på soppretten før de kjøpte vann eller ris.

«Du trenger aldri å jobbe igjen, du kan bruke hele dagen på å ta bilder av døende bygninger, slik du liker så godt å gjøre,» sa Kokken til Elskeren. Elskeren løftet hodet fra puten og smilte, tennene hans lyste ultrafiolett, og øynene hadde fargen til soppens elfenbensknopper.

Hver kveld høstet Kokken noen få av de svevende stenglene. Det trengtes ikke mer enn en kvart stilk for å minne spisegjestene om forfallets kjærlighet til det levende.

Soppene sa ingenting da han skar dem ut av kolonien. Elskerens lot som han ikke la merke til det, for han visste hva det betydde for Kokken. Er ikke kjærlighet også å oppgi seg selv til fordel for sin elskedes drømmer?

Kokken slapte den lett buede soppkniven om natten, under de buktende skyggene fra regnet som sildret nedover vinduene. Året før hadde han malt veggene himmelblå for å gi dem litt solskinn, men malingen, som ikke tålte fukten, flaket seg og flasket av som turistenes hud. Bekkene av nedbør snodde og vred seg som de viklede plantefibrene i reperbanen i byens utkant. Når en reperbane brenner, brenner den sakte, men lenge, fordi luntene som flammene må fortære, er så lange.

Hver dag ble de gjennomskinnelige fingrene på Elskerens ben litt mindre og litt tynnere, mens Kokkens smil ble bredere. Elskerens vendte tilbake til den forlatte bygningen i det oversvømte området for å lete etter spikeren med soppsporene, men byggverket hadde rast sammen som et resultat av vannets uavvendelige nedbrytning, og fordi spikrene var trukket ut av skrapsamlere fra stålverket i nærheten.

Full av nederlagets tristhet, men ikke fortapt, vendte Elskerens hjem. Der tok han den bredbladede soppkniven, bet tennene hardt inn i et bomullskjerf med mønster av blå øyestikkere, og skar en flenge i det andre låret, og på begge overarmene. Han knuste mange elfenbensknopper, smurte dem inn i sårene og ba en bønn om at de skulle vokse.

De hvite fingrene formerte seg i sine nye tilholdssteder. Kokken lot som han ikke la merke til at soppen hadde spredt seg til Elskerens andre lår og begge overarmer. Mens Elskerens sov, høstet Kokken det han turte.

Journalister og magasiner besøkte restauranten og skrev om Kokkens delikate rett. Han ble invitert til Frankrike for å jobbe i en sagnomsust restaurant. I Paris var det varmt og lyst, slik Kokken og Elskerens husket det hadde vært i deres eget land en gang. Elskerens var lettet. Soppene ville nok også vokse i deres nye hjem.

Men det gjorde de ikke. Temperaturen var litt for lav, luften en tanke for tørr. Spøkelsesfingrene visnet og krympet. I fortvilelse åpnet Elskerens dusjen på badet og kranen på kjøkkenet for å tilføre fukt i leiligheten med dens mange vinduer og høye tak. Han dro på loppemarkedet i Porte de Clignancourt og kjøpte en gammel luftfukter. Selgeren lo, og spurte om han anla badstue i varmen. Elskerens stilte luftfukteren på full effekt, det førte til at han og Kokken var gjennomvåte hele tiden. Men ingen av dem sa noe, for soppens skyld, og for kjærlighetens skyld.

Men Elskerens visste at fruktlegemene var døende. De lyste ikke lenger blått om natten, og de elektriske kyssene deres hadde opphørt. Da Elskerens våknet av at Kokken sto og gråt over ham i sengen, trengte han ikke å spørre om grunnen.

«Vi skulle aldri ha dratt,» sa Elskerens.

«Men du har alltid ønsket deg å bo i den mest romantiske byen på planeten,» sa Kokken. «Og menneskene her er de beste og mest takknemlige spisegjestene i verden.»

«Byen er for tørr,» sa Elskerens. Ingen skygger fra rennende vann prydet veggene deres om natten, ingen regndråper fløy inn med vindens varme pust. Sammenlignet med hjemlandet var Paris kald og tørr.

Kokken ga etter, for er ikke det også hva kjærlighet er? Elskeren hans hadde ofret så mye for ham, nå var det hans tur. Innpakket i plast, som om den var et lik, overlevde den siste soppfingeren med nød og neppe den tørre luften i flyet på vei hjem. De fløy gjennom torden og lyn, og de elektriske utladningene fikk den gjenværende soppen til å livne til, slik defibrillering redder et døende hjerte. Kokken og Elskeren vendte tilbake til leiligheten over den lille restauranten, og maten forble en lokal delikatesse i stedet for en internasjonal sensasjon.

«De likte uansett ikke de øvrige rettene mine,» sa Kokken. «Bortsett fra den med sopp.»

Elskeren bare smilte til ham, og fra tuppene av de bleke fingrene steg det blå gnister, de beveget seg som glatte tentakler på Elskerens armer og bein. De bittesmå lynene var som forvitringens uendelige, men alltid kjærlige tanker.

Berit Ellingsen

Oversettelse: Jørn A. Jensen